

tilfældig, og paa grund af det vatikanske arkivs særlige karakter vil man ikke finde forhandlingerne, kun disses resultater. Som helhed kan det siges, at stoffet trods sin størrelse snarere vil give vigtige enkeltbidrag til tidens kirkehistorie end ændre oprettelsen af denne i grundtrækkene.

Stoffet forberedes nu til udgivelse af tre af de tidligere arbejdere i Vatikanets arkiv, *Moltesen, Krarup og Lindbæk. J. Lindbæk.*

Med megen Glæde bør hilses den paabegyndte Udgivelse af et trykt *Katalog over det store kongelige Bibliotheks Haandskrifter vedrørende Norden, særlig Danmark*. Planen hertil blev i sin Tid lagt af fhv. Overbibliotekar, Dr. Chr. Bruun, Tanken blev optaget af nuvær. Overbibliotekar H. O. Lange, og Udførelsen har været overdraget Dr. *E. Gigas*. Værket skal give en beskrivende og i Hovedtrækkene systematisk ordnet Fortegnelse over de nævnte Haandskrifter, og det saaledes, at der ikke alene er Tale om at angive Hovedindholdet af dem, men tillige om at meddele, hvilke deres enkelte Dele er. Saaledes vil man blive i Stand til at orientere sig med Hensyn til alle særlige Spørgsmaal, for saa vidt som Haandskrifterne giver Oplysning derom, og sikkert vil det vise sig, at meget, som hidtil har været ukendt eller ubenyttet, nu vil blive inddraget under Forskningen. Det nysudkomne 1. Bd. (1903) omfatter Nordens Topografi, Statsforhold og Historie samt Danmarks Topografi og første Afsnit af dets Statsforhold. Som særlig værdifuldt skal Opmærksomheden bl. a. henledes paa Fortegnelsen over Indholdet af de store Samlingsbind, der stammer fra Langebek, Werlauff og Allen. Kataloget omfatter ogsaa de Bestanddele af Haandskrifterne, der i den senere Tid er afleverede til Rigsarkivet.

Kort efter Udgivelsen af den danske Generalstabs S. 393 f. omtalte Værk om Felttoget i Skaane 1709—10 har en svensk Forfatter, Docent Arthur Stille udgivet et særdeles dygtigt og samvittighedsfuldt Skrift om samme Emne (*Kriget i Skåne 1709—1710*, Stockholm 1903). Da dette Arbejde er ganske uafhængigt af det danske, supplerer de to hinanden paa en fortræffelig Maade. Blandt Punkter, hvori de afviger fra hin-

anden, skal fremhæves Stilles Fremstilling af Stenbocks Operationsplan og hans Undersøgelser om den svenske Hærs Styrke i Slaget ved Helsingborg, hvor han har kunnet benytte en af de danske Forfattere ukendt Kilde.

Intet Emne har været Genstand for ivrigere Studium i den sidste Menneskealder end den tyske Hanse, og det er et umaadeligt Stof, der er fremdraget til Oplysning om Hansekøbmandens Færd ude og hjemme, men endnu savnes ganske en tilfredsstillende Skildring af Hanseforbundets Historie. Under disse Forhold er der god Grund til at henlede Opmærksomheden paa, at Prof. Dietrich Schäfer i Samlingen „Monographien zur Weltgeschichte“ har skrevet om: *Die Hanse* (1903). Rigt udstyret med Afbildninger som alle Seriens Skrifter foreligger her en Skildring, der er rent folkelig i sin Form, men som er forfattet af en Gransker, der som ingen anden er hjemme paa alle Omraader af Hansehistorien. *Kr. E.*

Af Albert Sorels *L'Europe et la Révolution française* er udkommet 6. Bind (Paris, 1903), omfattende Tiden fra Konsulatets Oprettelse 1799 indtil Slaget ved Austerlitz. Bindet behandler i højere Grad end de foregaaende aldeles overvejende de internationale diplomatiske Forhold.

Rettelser.

- S. 135 L. 2 f. n. Sept., læs: August.
  - 262 L. 19 f. o. Harbou, læs: Harboe.
  - 389 L. 2 f. n. 6. Bind, læs: 6 Bind.
  - 391 L. 21 f. o. Jena, læs: Halle.
  - 394 L. 9 f. n. Statsarkivar Fr. Meinecke i Berlin, læs: Professor Fr. Meinecke i Strassburg.
  - 405 L. 2 f. o. 100, læs: 1000.
  - 426 L. 3 f. n. kvitterer. læs: kvittere.
  - 529 L. 2 f. o. 16, læs: 15.
  - L48 L. 6 f. o. V, læs: IV.
-